

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Викладання вибіркового дисципліни має базуватись на певних об'єктивних вимогах:

а) ці дисципліни обираються виключно студентами як такі, що можуть, з одного боку, поглибити їх знання, що формують спеціальність, і, з другого боку, розширити коло знань з усіх дисциплін навчального плану;

б) всі вибіркові дисципліни повинні мати повне навчально-методичне забезпечення, тобто відповідний підручник, посібник для самостійного вивчення, практикум та ін.

Основоположним принципом має бути постулат — раз студент самостійно вибрав ту чи ту дисципліну, то він повинен одержати відповідне навчально-методичне забезпечення та адекватне викладання дисципліни. Вибіркова дисципліна, яка не матиме такого забезпечення, може перейти в ранг «випадкових» і студенти більше до неї не повернуться.

Принциповим і заслуговуючим на особливу увагу положенням викладання і вивчення вибіркового дисципліни є система оцінювання набутих знань у формі поточно-модульного контролю: студент підсумкову оцінку одержує в процесі вивчення дисципліни, а не за результатами іспиту. А це означає не що інше, як, по-перше, інтенсифікацію навчального процесу, по-друге, націлення всієї навчальної роботи на самонавчання, самовизначення, самореалізацію студента, по-третє, надання переваги практичним (семінарським) заняттям.

Такі попередні міркування дають підставу для опрацювання чіткої системи дій як викладачів, так і студентів у вивченні вибіркового дисципліни. У цій системі мають бути виокремлені наступні аспекти її функціонування та реалізації:

1. *Лекції.* З вибіркового дисципліни лекціям доцільно придати проблемно-дискусійний характер із залученням до цього процесу студентської аудиторії. Така лекція має базуватись на кількох темах дисципліни, не повторювати зміст підручника, а викликати у студентів певний інтерес пошукового характеру і, що ще важливіше, містити певні проблемні аспекти, які згодом слід формалізувати в проведенні семінарських (практичних) занять. Для

вибіркових дисциплін, що мають повне навчально-методичне забезпечення, число лекцій слід обмежити (3-5 не більше).

Щоб ці положення, що стосуються лекцій, набрали реального втілення, важливо аби кожен викладач керувався наступним:

- студенти будуть зацікавлені відвідувати і слухати лекції, якщо вони будуть цікавими і корисними;

- оскільки з вибіркових дисциплін є підручники, то доцільно, щоб студенти заздалегідь прочитали теми з підручника і вільно володіли матеріалами під час спілкування з викладачами;

- на лекціях доцільно користуватись таким прийомом, як експрес-опитування.

2. *Семінари.* Обмеженість годин для вивчення вибіркових дисциплін потребує інтенсифікації практичної роботи студентів, тобто збільшення годин для проведення семінарсько-практичних занять. Навчально-методичне забезпечення вибіркових дисциплін дозволяє на кожному семінарсько-практичному занятті кожному студенту одержати щонайменше дві оцінки — одну за результатом експрес-опитування і другу — за виконання контрольної роботи, розв'язання ситуаційних завдань і задач. Варто зазначити, що ці прийоми оцінювання знання по окремій темі (чи сукупності тем) впливають саме з опрацьованого і виданого методичного забезпечення для самостійного вивчення дисципліни, в якому мають бути чітко визначені база знань, практичні вправи і ситуаційні завдання, питання для самоконтролю, тематичні тести.

На семінарське заняття варто винести 2—3 питання, з якими студенти повинні ознайомитись завчасно. При цьому доцільно рекомендувати студентам 1—2 статті, які містять дискусійні положення. Можна застосовувати також експрес-опитування (не більше 2 хв. на студента. Заслугує на увагу форма поділу студентів на групи (робочі, творчі) для колективного розв'язання ситуаційних задач і завдань, формулювання власних визначень понять і категорій, підготовки есе (з обговореної проблеми чи питання). Робота в творчих групах повинна оцінюватись індивідуально.

3. *Інші види самостійної роботи.* Вони мають доповнювати перші два. Кожен з них вимагає саме індивідуальної роботи студента і має оцінюватись відповідним рівнем. Зокрема, *реферати* студенти мають готувати з чітким визначенням *власної позиції*, власного розуміння суті обраної теми.

Модульні завдання повинні базуватись на комплексі всіх тем і сприяти формуванню у студента цілісного, завершеного розуміння проблеми з викладанням власних пропозицій щодо її вирішення.

Залежно від суті і характеру вибіркової дисципліни доцільно запропонувати і *предметний тренінг*, який потребує відповідного методичного забезпечення та практичної участі в ньому кожного студента. На відміну від модульних завдань, де студенти викладають свою думку (рішення, розуміння, точку зору) індивідуально, тобто кожен окремо, предметний тренінг слід базувати на колективній думці (робочі, творчі групи) і також дійти до спільного кінцевого результату з урахуванням різних позицій кожної робочої групи, але з обов'язковим застосуванням методу політики узгоджень та індивідуальної оцінки кожного студента.

Предметний тренінг має бути підсумковим заняттям і давати завершену уяву та оцінку рівня засвоєння знань з вибіркової дисципліни.

Шевченко Ю. А., ст. викладач
кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ РОБОЧОГО ЧАСУ ПІД ЧАС АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

У сучасних умовах актуальним завданням під час викладання економічних дисциплін є формування у молодого покоління професійних знань, умінь та навиків, які забезпечують зв'язок теорії з практикою, оволодіння сучасними засобами обробки інформації, заданої в умовах реального виробничого процесу.

Активно цьому процесу сприяють застосування педагогічних технологій, які забезпечують оптимізацію навчального процесу студентів — вибір найкращих форм і методів навчання, які забезпечують досягнення максимально можливого рівня навчання студентів, найкращих результатів у формуванні професійних знань, умінь і навиків молоді при мінімальних витратах часу і зусиль як педагога, так і студентів. Оптимізація сприятиме залученню до навчального процесу нових засобів навчання, які звільнять викладача від рутинних, але необхідних елементів роботи.

Для досягнення цієї мети необхідно застосовувати різні методи та форми навчання залежно від: виду аудиторної роботи; кількості студентів у групі, їх інтелектуального та загальноосвітнього рівня, здібностей; конкретного ситуаційного завдання, яке розглядається під час заняття; рівня інформаційних технологій; способів і прийомів подання та обробки інформації.